

معنویت کاربردی

باقر غباری بناب^۱

چکیده

معنویت کاربردی به نوعی از معنویت اطلاق می‌شود که در عمل و در محیط‌های کاربردی صورت می‌گیرد. کاربردی بودن معنویت باعث تقویت آن با پیامدهای خودش شده و این پیامدها موجب حفظ و نگهداری معنویت در محیط‌های طبیعی خود می‌شود. این‌گونه معنویت در مقابل معنویت نظری و تئوریک قرار می‌گیرد که به عنوان پایه و اصول برای معنویت کاربردی شناخته می‌شود. معنویت کاربردی را در برخی متون به عنوان مهارت‌های معنوی قلمداد کرده‌اند که موجب سازگاری فرد با محیط‌های معنوی، روانی و اجتماعی شده و در گسترش ارتباط فرد با خدا و امر متعالی مؤثر واقع می‌شود، مثل ذکر نام خدا که به سادگی تحقیقات نشان می‌دهند که در سلامت روانی و معنوی انسان‌ها نقش دارد. مثل نماز که پیوند ارتباط فرد با خدا را تعیین می‌کنند. هر چند که سازه‌های معنوی در تبیین غنای روانی، معنوی و شناختی دارند ولی از لحاظ کاربرد لازم است که به صورت کاربردی و عملیاتی مطرح شوند که در محیط‌های زندگی فرد در بعد ارتباطی (ارتباط با خدا، خود، طبیعت، مردم) کاربرد داشته باشند و در بالندگی اجتماع و فرد نقش کلیدی خود را نشان می‌دهند.

واژگان کلیدی: معنویت کاربردی، مهارت‌های معنوی، کاربردی کردن معنویت، ارتباط عملی با وجود متناهی.

مقدمه

معنویت کاربردی نقطه‌ی مقابل معنویت تئوریک و نظری است که در زندگی روزانه نیز کاربردهای فراوانی دارد برای مثال در چالش‌های زندگی در مقابله‌های افراد با محیط‌های استرس‌آور به کار گرفته می‌شود مثلاً وقتی سخن از مهارت‌های معنوی، روش‌های حل مساله معنوی و یا مقابله‌های معنوی است، بحث کاربردی تر می‌شود. البته قبل از ورود به بحث اساسی، لازم است چند نکته را در نظر گرفت.

(۱) معنویت کاربردی آن‌گونه بر رفتارها و مهارت‌های زندگی نمود پیدا می‌کنند که ارتباطی با شکوفایی بعد معنوی انسان‌ها داشته باشند از این بعد نگاه کنیم مناسک و عبادات از قبیل نماز و روزه که بعد عملی دارند و پرداختن به کمک‌رسانی به دیگران جزو معنویت کاربردی به حساب می‌آید. در اهمیت معنویت کاربردی غزالی در ایهاالولد می‌نویسد: به آن چه میدانی عمل کن تا آن چه نمیدانی بر تو هویدا شود (ترجمه ی غباری، ۱۳۶۴)

۱. استاد دانشگاه تهران، عضو اندیشکده معنویت مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، bghobari@ut.ac.ir